خبرها

رشد اقتصادی امسال ۵/۸ درصد

مهر: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پیش بینی کرد رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در سال ۱۳۸۵ با ۰/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۸۴ به ۵/۸ درصد برسد. بر اساس برآورد بانک مرکزی، رشد اقتصادی ایران از ۵/۵ درصد در سال ۸۴ به ۵/۸ درصد در سال جاری افزایش خواهد یافت که بخش صنعت و معدن بیشترین تاثیر را در این رشد خواهد داشت. بر اساس این گزارش، رشد تولید ناخالص داخلی بخش صنعت و معدن ایران در سال ۸۵ به ۸/۷ درصد خواهد رسید که نسبت به رشد ۷/۱ درصدی سال ۸۴ افزایش ۱/۶ واحد درصدی نشان می دهد. بنابر گزارش بانک مرکزی، علاوه بر بخش صنعت و معدن، بخش خدمات نیز در سال جاری با افزایش رشد مواجه خواهد بود و رشد این بخش از ۵/۱ درصد در سال گذشته به ۵/۳ درصد در سال جاری خواهد رسید. در مقابل، بانک مرکزی پیش بینی کرده است که رشد بخش های کشاورزی و نفت نسبت به سال ۸۴ با کاهش مواجه شود. بدین ترتیب انتظار می رود رشد تولید ناخالص داخلی بخش نفت بر پایه قیمت های ثابت در سال جاری به ۲/۲ درصد برسد، حال آنکه رشد این بخش در سال ۸۴ برابر با ۲/۶ درصد بود. بر پایه همین گزارش، رشد بخش کشاورزی نیز در سال ۸۵ با کاهش مواجه خواهد بود و از ۷/۱ درصد در سال ۸۴ به ۶ درصد در سال جاری کاهش خواهد یافت. بانک مرکزی در حالی که رشد تولید ناخالص داخلی کشور بر اساس قیمت های پایه در سال ۸۵ را ۵/۸ درصد برآورد کرده، رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت را ۶/۳ درصد تخمین زده است. این رقم سال گذشته ۵/۹ درصد بود.

کاهش ده درصد سود بانکی یک درصد از نرخ تورم می کاهد

فارس: مدیر عامل بانک توسعه صادرات گفت: کاهش ده درصدی نرخ سود بانکی تنها یک درصد از نرخ تورم می کاهد. نوروز کهزادی اظهار داشت: تحقیقی که بانک توسعه صادرات انجام داده است نشان می دهد که برای کاهش تورم اکتفا کردن به کاهش سود بانکی و بی توجهی به سایر عوامل، تاثیر بسیار کمی خواهد داشت و آثار مورد نظر محقق نخواهد شد. وی تصریح کرد: مطالعات ما نشان می دهد که اگر با ساختار موجود ده درصد نرخ سود بانکی را کاهش دهیم کمتر از یک درصد تورم کاهش خواهد یافت. مدیر عامل بانک توسعه صادرات تاکید کرد: مثلاً اگر با تورم ۱۴ درصدی نرخ سود ۱۰ درصد کاهش پیدا کند نرخ تورم به ۱۳ درصد خواهد رسید که بسیار ناچیز است. کهزادی توضیح داد: علت نیز این است که عاملی که در اقتصاد ایران تورم را تعیین می کند هزینه های سرمایه نیست بلکه عدم کارایی درسیستم، فقدان رقابت کامل و عوامل ساختاری دیگری است که کاهش نرخ سود در سیستم بانکی را بلا اثر می کند. کهزادی تاکید کرد: طرح مجلس برای کاهش نرخ سود بانکی مفید است مشروط به آنکه یکسونگرانه نباشد و سایر عوامل را نیز مورد توجه قرار داده و کاهش سود بانکی را در طرحی جامع ببیند.

بازار سهام مشترک مالزی و ویتنام

ایرنا: مالزی و ویتنام موافقت کردند یک پیوند تجاری دوجانبه را میان بازارهای سهام خود برقرار کنند. به گزارش روزنامه «بیزنس تایمز» چاپ مالزی این یکی از طرح های ذکر شده در تفاهمنامه ای است که میان شرکت بورس سهام مالزی و مرکز امنیت تجاری «هوشی مین» ویتنام امضا شده است. «یوسلی محمدیوسف» مدیرعامل بورس مالزی گفت: این تفاهمنامه به هر دو طرف اجازه می دهد برای توسعه بازار و کشف فرصت های جدید تجاری با یکدیگر همکاری کنند.

پیشنهاد تغییر واحد پول کشور

بینا: موضوع تغییر واحد پول و حذف یک یا چند صفر از پول ملی، شبیه چیزی که در ترکیه اتفاق افتاد، از مباحثی بود که در همایش سیاست های پولی و ارزی مطرح شد. محمد نوفرستی عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی با بیان اینکه تداوم افزایش نامتعادل حجم پول و افزایش قیمت ها موجب کاهش قدرت خرید پول ملی شده است افزود: اسکناس ۱۰ هزار ریالی که برای اولین بار در سال ۱۳۵۰ منتشر شده است، اکنون ۹۹/۶۵ درصد ارزش خود را از دست داده و تنها ۳۵ ریال از قدرت خرید آن باقی مانده است. به گفته وی با ۲۸۲ برابر شدن قیمت ها در سال های ۱۳۵۰ تا ۸۴ اسکناس مورد نیاز جامعه که بتواند همان قدرت خرید ۱۰ هزار ریالی در سال ۱۳۵۰ را داشته باشد، یک قطعه اسکناس به ارزش ۲ میلیون و ۸۲۰ هزار ریال است. این اقتصاددان با بیان اینکه چنین رقمی با اسکناس ۲۰ هزار ریالی موجود، تفاوت فاحشی دارد، تصریح کرد: امروزه درشت ترین اسکناس در گردش پولی، کم ارزش جلوه می نماید به همین دلیل با عدم نگهداری صحیح آن، عمر کوتاهی دارد. وی با اشاره به هزینه زیادی که برای چاپ حجم عظیم اسکناس و چک پول توسط بانک مرکزی می شود، افزود: در حال حاضر که پول رایج به سختی می تواند نقش خود را ایفا کند و قیمت بالای کالاها و خدمات موجب می شود تا حجم زیادی از اسکناس و مسکوک در معاملات نقدی نیاز باشد، بهترین راهکار تغییر واحد پول است. عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی با بیان اینکه تاکنون بیش از ۵۰ کشور جهان واحد پول خود را تغییر داده اند، به هزینه های چاپ چک پول و اسکناس و هزینه هایی که ریال کنونی بر دوش جامعه گذاشته است اشاره کرد و گفت: پرداخت ۱۰ درصد رشد هزینه های عمرانی که توسط دولت به بودجه تحمیل شود و با تامین کسری بودجه به اقتصاد تزریق شود، منجر به یک درصد رشد منفی اقتصادی خواهد شد.

سیستم‌های حسابداری در ایران

منصور اسدزاده

یادداشت

تاریخ پیدایش سیستم های حسابداری بی ارتباط با تاریخ تکوین حسابداری نیست چرا که هرکجا در مورد روش ارائه اطلاعات مالی و نحوه تهیه گزارشات صحبت شود، گوینده جهت انتقال نظریات خود ناچار از استفاده از مثال ها و ناگزیر از استناد به روش هایی است که مجموعه این روش ها و سلیقه ها در حقیقت نشان دهنده سیستم خاصی از حسابداری در صنعت یا بخش اقتصادی مورد نظر است. حتی اساتید صاحب نظر حسابداری نیز در کتاب های خود (به خصوص در کتب حسابداری مدیریت و شعبات آن مانند حسابداری صنعتی) سیستم های خاصی از حسابداری را به عنوان دانش یا فن حسابداری مطرح کرده و ناخودآگاه از روش یا سلیقه خاصی به عنوان اصل و اساس یاد کرده و از آن دفاع نموده اند. حسابداری را در اصل یک سیستم اطلاعاتی می دانند و اما قدمت حسابداری و یا بهتر بگوییم سیستم حسابداری به زمانی مربوط می شود که انسان اولیه با شمارش آشنا شد. آثار تاریخی به دست آمده از تمدن های باستانی نشان می دهد که در حکومت های نخستین و حتی قبایل و اقوام اولیه نیز برای ثبت اطلاعات مربوط به مبادلات تجاری و گرفتن مالیات و طرح و پرداخت مخارج حکومتی، روش هایی ابداع شده که اگر شباهتی با حسابداری امروز ندارد ولی نشان از قدمت و سابقه تاریخی این رشته از دانش اجتماعی بشر دارد. با وجود این سابقه طولانی، عمر حسابداری نوین به قرون وسطی و انقلاب صنعتی در اروپا محدود می شود. عصری که افزایش چشمگیر تولیدات صنعتی، رونق مبادلات تجاری و تولد موسسات و شرکت های بزرگ را به ارمغان آورد. از این تاریخ بود که دیگر اداره کنندگان موسسات و شرکت ها لزوماً صاحبان آن نبودند. سرمایه گذاران نگران اندوخته هایشان، مدیران در اندیشه ارزیابی عملکردهای خود و دولت ها در فکر تامین مخارج اداره مملکت و بانک ها و موسسات اعتباری نگران وصول مطالباتشان، همه و همه نیازمند اطلاعاتی بودند که فراهم کردن آنها با روش های قبلی ممکن نبود و این عوامل باعث ابداع روش ها، پذیرفتن قراردادها و اصول و موازینی شد که تدوین این اصول و روش ها، حسابداری نوین را پایه گذاری کرد. بررسی تحولات سیستم های حسابداری در ایران خود نیازمند تحقیقی پردامنه است و آنچه در این رساله به آن پرداخته شده، مروری بر مقالات و نوشته هایی است که در این زمینه انتشار یافته و در دسترس بوده است.

تاریخچه سیستم های حسابداری در ایران را می توان در ادوار زیر مورد مطالعه قرار داد:

۱- ایران قبل از اسلام
۲- ایران بعد از اسلام تا دوران قاجاریه
۳- از دوران قاجاریه تا انقلاب مشروطیت
۴- از انقلاب مشروطیت تا اوایل دهه چهل
۵- از اوایل دهه چهل تاکنون

۱- سیستم های حسابداری در ایران قبل از اسلام

از چگونگی سیستم های مالی و نحوه نگهداری حساب ها در ایران قبل از اسلام آثار مکتوب قابل توجهی در دست نیست. آنچه که مسلم است در امپراتوری های هخامنشی و ساسانی حجم بزرگی از فعالیت های دیوانی و حکومتی به گرفتن باج و خراج از حکام ایالات و ولایات و پرداخت موجبات سپاهیان و دیگر عوامل حکومتی اختصاص داشته که جهت نگهداری اطلاعات آن قطعاً سیستم های دقیق و مناسبی وجود داشته است، ولی متاسفانه به جز نوشته های تاریخی معدودی از محققین مانند ویل دورانت در کتاب هایی نظیر تاریخ تمدن، آثار مستند دیگری در این مورد در دست نیست.

طبق این مستندات، در این دوران افرادی که به چشم و گوش شاه موسوم بودند ضمن کارهایی که انجام می دادند مسئله نظارت بر جمع آوری خراج را نیز بر عهده داشتند. این نظام بدون اینکه تغییرات عمده ای در آن ایجاد شود تا قبل از اسلام به همین شکل ادامه داشته است.

۲- سیستم های حسابداری در ایران پس از ظهور اسلام تا دوران قاجاریه

در پی پذیرفتن اسلام روابط و مناسبات اقتصادی همانند دیگر شئون اجتماعی تحت تاثیر تعالیم مقدس اسلام دگرگونی بنیانی یافت ولی این دگرگونی عمدتاً در روابط فردی و ارتباطات تجاری شخصی خودنمایی کرد و در دیوانسالاری حکومت های ایرانی که به جز یکی دو سلسله (صفویان و افشاریان) می توان آنها را حکومت های کوچک محلی نامید نمود مشخصی از قوانین اسلامی دیده نمی شود. شاید دلیل این موضوع عدم اعتقاد حکومت های نخستین اسلامی مانند امویان و عباسیان به اجتهاد در بنیانگذاری روش های مالی و اداری بر اساس تعالیم قرآن کریم و دستورات پیامبران عظیم الشان آن بوده است. به هر تقدیر اطلاعاتی که از دوران اولیه حکومت های اسلامی مضبوط است نشان می دهد برادران برمکی (یحیی و جعفر برمکی) سیستم مالی دقیقی در دربار هارون الرشید ایجاد کرده بودند که در قالب یک دیوان محاسبات عملیات مربوط به ثبت و ضبط عایدات مخارج حکومت وی را انجام می داده است.

۳- سیستم های حسابداری از دوران قاجاریه تا انقلاب مشروطیت

در دوران قاجاریه یک تحول ابتدایی در مورد سیستم های مالی در ایران ایجاد شد که نقطه اوج آن دعوت مستشاران آمریکایی نظیر ژنرال شوراتسکف در امور ژاندارمری و مشخصاً مورگان شوستر در امور مالی بوده و این شخص یک سلسله فعالیت ها در زمینه ایجاد نظام های مالی و مالیاتی را آغاز می کند که به دنبال قتل گریبایدوف و اولتیماتوم دولت روس، دولت ایران به اجبار وی را از ایران اخراج کرده و به کار او پایان می دهد. بعدها فردی آمریکایی به نام دکتر آرتور میلسپو به ایران دعوت می شود و او سیستم هایی در وزارت دارایی و گمرکات ایجاد می کند که بعضی از این سیستم ها هنوز در برخی موسسات دولتی رایج است. اعطای امتیاز استخراج نفت به ویلیام ناکس دارسی و به دنبال آن تاسیس شرکت نفت ایران و انگلیس و همچنین اعطای امتیاز تاسیس بانک های استقراضی و شاهنشاهی به بیگانگان در اواخر دوران قاجاریه، زمینه را برای ورود روش های مالی و اداری پیشرفته به کشور فراهم ساخته ولی این روش ها تا مدت ها در حصار همین موسسات و بنگاه های اقتصادی باقیمانده و راهی در سایر موسسات و دوایر دولتی یا خصوصی پیدا نمی کند.

۴- سیستم های حسابداری از انقلاب مشروطیت تا اوایل دهه چهل

نطفه حسابداری و حسابرسی نوین با پیروزی انقلاب مشروطه و تصویب قانون اساسی آن بسته می شود. انقلاب مزبور در بحبوحه وخامت شدید اوضاع اقتصادی، کسری بودجه و استقراض های خارجی فزاینده و تشدید حیف و میل های دیوانیان و درباریان، افزایش خودکامگی و دخل و تصرف های حکام ایالات و ولایات به پیروزی می رسد. پیدایش مفاهیم و ابزارهای دفترداری و حسابداری نوین (عمدتاً دولتی) در ایران موارد چنین مشغله ای بوده است که از همان ابتدا در قوانین کشور انعکاس می یابد. نخستین قوانین مالی و اقتصادی یادگار دوره دوم مجلس شورای ملی است. در این دوره است که نخستین بودجه نوین کشوری، نخستین قانون مالیاتی (قانون مالیات بلدی بر وسائط نقلیه مصوب ۱۳۲۸ قمری)، نخستین قانون تجاری (قانون قبول و نکول بروات تجاری مصوب ۱۳۲۸ قمری) و بالاخره نخستین قانون حسابداری و حسابداری دولتی (قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۲۹ قمری) به تصویب می رسد.

فکر اعزام محصل به خارج جهت فراگرفتن رشته حسابداری، اولین بار در دهه اول قرن توسط بانک ملی ایران مورد توجه قرار گرفت. ابتدا عده ای برای کارآموزی و مطالعه در رشته های مختلف بانکی، منجمله حسابداری به بانک های خارج فرستاده شدند و سپس در سال ۱۳۱۵ یک گروه ۱۲ نفری را که از طریق کنکور انتخاب شده بودند برای تحصیل علمی و عملی در رشته تخصصی حسابداری به انگلستان اعزام کردند. به همت تعدادی از فارغ التحصیلان یاد شده سرانجام شرکت ملی نفت در سال ۱۳۳۶ موافقت خود را با تاسیس یک آموزشگاه عالی حسابداری اعلام کرد. این آموزشگاه که از سال ۱۳۵۳ شمسی نام دانشگاه حسابداری و علوم مالی به خود گرفت دارای دوره هایی تا سطح فوق لیسانس بود. ناگفته نماند که بعضی موسسات فرهنگی دیگر نیز از قبیل موسسه علوم بانکی، دانشکده بازرگانی، دانشکده علوم اداری دانشگاه تهران، دانشگاه ملی و... تدوین رشته های مختلف حسابداری را تا حدودی در برنامه خود گنجانیدند.

۵- سیستم های حسابداری از اوایل دهه چهل تاکنون

تغییرات ساختار اقتصادی در سال های ۱۳۴۲ و بعد از آن و گسترش نظام اقتصادی نوینی که نام سرمایه داری وابسته گرفت سبب شد که حسابداری به عنوان فنی که نیازهای اطلاعاتی موسسات و شرکت های جدیدالتاسیس را برآورده می ساخت، مطرح شود. این نیاز روزافزون بازار کار به وجود حسابداران تحصیل کرده موجب آن شد که موسسات آموزش حسابداری رونق یابد. یکی از پیامدهای تحولات اقتصادی، اجتماعی یاد شده ظهور گروه های صنعتی بزرگ مانند گروه کفش ملی، گروه صنعتی بهشهر و چند شرکت خودرویی از قبیل شرکت جیپ (پارس خودرو)، شرکت ایران ناسیونال (ایران خودرو)، شرکت سایپا، زامیاد و... بود و همچنین با سرازیر شدن سرمایه های خارجی به ایران چندین شرکت و موسسه چندملیتی دارویی و صنعتی در ایران تشکیل شد که وجود این گروه های صنعتی و مجتمع های تولیدی بزرگ که به مناسبت حجم فعالیت های خود امکان اداره کردن آنها با سیستم های سنتی وجود نداشت، موجب شد که سیستم های مدیریت نوین با اقتباس از سیستم های مدیریت خارجی در آنها رایج شود. استفاده از مشاوران خارجی در امر سیستم دهی در همه ابعاد فنی و مدیریت و از جمله سیستم های مالی و صنعتی موجب بروز تحولات جدی در سیستم های حسابداری این موسسات و به تبع آن گسترش روش های نوین و معرفی سیستم های جدید در سایر موسسات شد. تشکیل شعبات شرکت های بین المللی موجب شد که موسسات حسابرسی صاحب نام خارجی، مبادرت به تاسیس شعبه در ایران نمایند که از آن جمله موسسات کوپرز اند لیبراند، وینی مری، پیت مارویک و پرایس واترهاوس را می توان نام برد. اغلب این موسسات علاوه بر کار حسابرسی به امر طراحی سیستم های حسابداری مالی و صنعتی نیز مشغول شدند و به این ترتیب نقش مهمی در گسترش سیستم های نوین حسابداری در ایران بر عهده گرفتند. شاید اولین سازمان و موسسه ایرانی که با هدف اشاعه مفاهیم نوین مدیریت و بهبود روش های اداری و سیستم های اطلاعاتی تشکیل شد سازمان مدیریت صنعتی بود که در سال ۱۳۴۱ با تصویب هیات وزیران به عنوان یک سازمان وابسته به وزارت صنایع، کار خود را آغاز کرد. این سازمان بعدها در سال ۱۳۴۷ به صورت یک شرکت سهامی خاص تحت پوشش سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران درآمد و تا به امروز فعالیت خود را در امر سیستم دهی و آموزش و تحقیق در همه زمینه های مدیریت منجمله طراحی و استقرار سیستم های حسابداری و مالی ادامه داده است. از اواخر دهه چهل، استفاده از کامپیوتر نیز در موسسات و شرکت های بزرگ نظیر شرکت ملی نفت ایران آغاز شد. ابتدا در سیستم های عملیاتی مانند سیستم کنترل موجودی و انبارها و به تدریج در سایر سیستم ها مانند حقوق و دستمزد و حسابداری مالی و صنعتی کاربرد کامپیوتر رایج شد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی اغلب موسسات یادشده منحل شدند و کارشناسان و کارکنان آنها جذب سایر سازمان ها و موسسات ایرانی شدند و بعضی مبادرت به تاسیس موسسات حسابرسی و خدمات مالی نمودند. ملی شدن صنایع و مصادره شدن موسسات و شرکت های متعلق به وابستگان رژیم گذشته و لزوم کنترل های متمرکز از سوی سازمان هایی نظیر سازمان صنایع ملی بنیاد مستضعفان، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سایر نهادها و ارگان هایی که متولی صنایع دولتی و تحت پوشش بودند، موجب شد که موسسات حسابرسی وابسته به این سازمان ها تشکیل شود. از جمله این موسسات موسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه بود. این موسسه پس از تشکیل، ضرورت ایجاد واحد خدمات مدیریت برای پاسخگویی به نیازهای مدیریت شرکت های تحت پوشش را احساس کرد و از این رو با دعوت از متخصصین صاحب تجربه اقدام به ایجاد چنین واحدی کرد. این موسسه که بعدها با تشکیل سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران (مصوب پنجم دی ماه ۱۳۶۶) به آن سازمان منضم شد، در طول مدت فعالیت خود توانست نظام های حسابداری مالی و حسابداری صنعتی بسیاری را طراحی و اجرا نماید.

رشد ۱۳۰ درصدی ارزش معاملات بورس

شرق: در معاملات هفته گذشته بورس اوراق بهادار تهران، ۳۵۲ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش یک تریلیون و ۲۵۵ میلیارد ریال توسط ۳۰ هزارو ۸۴۳ خریدار در بورس داد و ستد شد که تعداد خریداران نسبت به هفته قبل از آن ۱۱۱ درصد رشد، تعداد سهام معامله شده ۱۴۶ درصد افزایش و ارزش سهام داد و ستد شده ۱۳۰ درصد رشد داشته است. طی مبادلات هفته قبل، تعداد ۳۱۲/۳ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش یک تریلیون و ۱۶۰ میلیون ریال توسط ۲۷ هزار نفر طی ۴۴ هزار نوبت معاملاتی در تالار اصلی داد و ستد شد که تعداد خریداران، سهام و ارزش معاملات نسبت به هفته قبل از آن به ترتیب ۱۳۴، ۱۶۰ و ۱۳۹ درصد رشد نشان می دهد.

همچنین تعداد یک هزار و ۳۴۹ برگه اوراق مشارکت به ارزش یک میلیارد و ۲۸۹ میلیون ریال در تالار سهام مورد داد و ستد قرار گرفت. طی داد و ستدهای صورت گرفته در هفته گذشته، شاخص کل با ۴۴/۲ واحد افزایش به ۹ هزار و ۵۳۶ واحد رسید. شاخص های تالار اصلی و فرعی به ترتیب با ۷۹/۷ واحد افزایش و ۷۳/۷ واحد کاهش مواجه بودند. شاخص مالی در پایان معاملات روز چهارشنبه به ۲۰ هزارو ۶۹۷ واحد رسید که نسبت به ابتدای هفته ۱۴۹ واحد کاهش داشته است. شاخص صنعت ۴۴ واحد افزایش یافت و به ۷هزار و ۵۰۴ واحد رسید. همچنین در هفته گذشته، سازمان خصوصی سازی ۸ هزار و ۵۷۵ سهم از سهام شرکت قند نقش جهان را به ارزش ۲۵/۸ میلیون ریال در بورس تهران عرضه کرد.

■ سلسله بمب های خبری

بازگشایی نماد «فرآوری مواد معدنی» موج شادی را در میان سهامداران این شرکت و اکثر حاضران پروپا قرص تالار که از این موقعیت بهره برده بودند، به ارمغان آورد. با توجه به سود ۵۱۵ تومانی تقسیم شده در مجمع و نماد سهم که با بیش از ۵۲ درصد رشد قیمت باز شد، سهامداری که تنها در روز پایانی معاملات سهم قبل از بسته شدن نماد، موفق به خرید شده باشد، تا این لحظه نزدیک به ۸۰ درصد بازدهی کسب کرده است. تازه، در نظر بگیریم که EPS شرکت برای سال جدید ۶۱۸۷ ریال اعلام شده است و به همین سبب P/E با این قیمت، کمتر از ۵ می باشد پس با این تفاسیر، رشد قیمت سهم ظرف روزهای آینده، اگر نگوییم «قطعی» لااقل دور از انتظار نیست. این تنها، اولین میدان عملکرد «معدنی ها» بود. بخشی از اتفاقات دومین آوردگاه، روز پنجشنبه هفته گذشته و در مجمع عمومی عادی سالیانه «کالسیمین» بود. پیش از برگزاری این مجمع عنوان شده بود که شرکت، ۱۰۰ درصد سود محقق شده یعنی ۵۸۹۸ ریال را تقسیم خواهد کرد. پس تا همین جا، بمب خبری دوم پرسر و صداتر خواهد بود چون قیمت دو سهم «فرآوری موادمعدنی» و «کالسیمین» به هنگام ورود به مجمع، تقریباً یکسان بود که حال، «کالسیمین» حدود ۷۵ تومان بیشتر، سود تقسیم می کند. بازگشایی نماد این شرکت نیز هیجان برانگیز خواهد بود. اما سمبل معدنی های تولیدکننده «روی» در بورس یعنی «توسعه معادن روی ایران» هم در روز چهارشنبه پس از قریب به چهارماه دوری، پای در عرصه معاملات گذاشت. رشد حدود ۳۰ درصدی قیمت در هنگام بازگشایی نماد، شاید کمی تعجب برانگیز می نمود چون این در حالی است که گفته می شود این شرکت در مزایده معدن «انگوران» شکست خورده است اما فارغ از این مسئله، این شرکت نیز در این گروه اوج گرفته قرار دارد و حتی، مجمعش را هم نزدیک می بیند. البته، سومین مرحله از سلسله اتفاقات این گروه مربوط به شرکت «صنعتی باما» است که فردا (یکشنبه) به مجمع می رود. «ملی سرب و روی» دیگر حاضر این گروه نیز، به زودی رهسپار مجمع است. پس با این اوصاف، اگر ماه های ابتدایی سال ۸۴ در قبضه سهامداران گروه «معدن» قرار داشت، بهار سال ۸۵ نیز در اختیار همین سهامداران است با این تفاوت که معدنی های تولیدکننده سنگ آهن، عملکرد خارق العاده ای از خود بروز نمی دهند و میدان را به تمام تولیدکنندگان «روی» سپرده اند که تقریباً تمامی موفقیت های خود را، مدیون افزایش چشمگیر نرخ جهانی این فلز، خصوصاً در سه ماهه چهارم سال ۸۴ هستند.

سهام

پیشتازی در دوره رکود

علی محسنی: اگر به سال بی حاصل ۸۴ بورس نگاهی بیندازیم، در میان رکود وحشتناک، اندک سهم هایی وجود داشتند که سهامداران خود را راضی نگه داشتند. فعالان پیگیر بازار به طور حتم نام گروهی از سهام را به خاطر می آورند که مشمول این گفته باشد؛ «معدنی ها». برای باز کردن موضوع، به اسفندماه سال ۸۳ بازمی گردیم، زمانی که سه ماهی از نزول شتابان بورس می گذشت و شاخص نزدیک به دوهزار واحد سقوط کرده و رمقی را برای فعالان باقی نگذاشته بود؛ کورسویی از امید در همین هنگامه بروز می کند و برای چند روزی، چند سهم معروف و بالاخص مورد توجه نوسان گیران، رشدی قابل توجه را تجربه می کنند. در این میان، «توسعه معادن روی ایران» سهمی بود که طی دو سال، بازدهی خوبی داشت و همیشه نگاه ها را به سوی خود جلب می دید ولی «کالسیمین» گویی تازه کشف شده بود؛ رشد چند روزه اش، حال دیگر سئوال ها را در اذهان برمی انگیخت تا سبب را جویا شوند. دلیل، مجمع عمومی عادی اوایل سال آینده بود. گفته می شد که بیش از سود پیش بینی شده، سود محقق شده و طبق معمول محور بسیاری از شایعات، تعدیل مثبت EPS نیز دهان به دهان می چرخید. خلاصه اینکه، مجمع در اوایل سال ۸۴ برگزار شد و آنچه تصور می رفت شایعه باشد، حتی بیش از تصورها، رنگ واقعیت به خود می گیرد. نه تنها سود سهم بالایی تقسیم شد بلکه پیش بینی EPS نیز با رشدی خیره کننده همراه می شود و حتی نماد سهم به جای کاهش، با افزایش قیمت بازگشایی می شود و چند روزی را نیز با حداکثر رشد سپری می کند و این یعنی؛ تمام آنچه یک فعال تالار آرزو دارد و به ندرت، حتی در خواب می بیند چون در واقعیت هم، چنین واقعه ای به تعداد انگشتان یک دست حتی در یک بازار مثبت نیز رخ نمی دهد چه رسد به آن روزهای ملتهب و پرفراز و نشیب بورس. علاوه بر «کالسیمین»، معدنی ها در همان روزهای بهار ۸۴، شاید هر کدام به میزان دو برابر آنچه بانک مرکزی به عنوان بازدهی متوسط سالانه بورس اعلام کرده بود (یعنی ۳۵درصد) سود نصیب فعالان خود کردند و- با فرض تقریباً محال- اگر سهامداران آنها همان موقع اقدام به فروش سهام خود می کردند و قید سرمایه گذاری مجدد در این وادی را می زدند، سال ۸۴ را به خیروخوشی سپری کرده بودند. این مسئله، سابقه چندانی ندارد که در یک مقطع، صاحبان سهام تنها یک گروه به سود رسیده و دیگر فعالان تنها محاسبه زیان خود را کرده باشند اما معدنی ها نیز همانند «پتروشیمی ها» پس از سال ها انتظار، آن گاه که توجه فوق العاده دولت و سرمایه گذاران، به افتتاح و عملیاتی شدن بسیاری از پروژه ها انجامید و چشم انداز صادرات نیز روشن و روشن تر شد، ظرف دو سه سال آخر به موقعیت جذابی برای سرمایه گذاران بازار سهام تبدیل شده اند. حال، شاید با توجه به این دیدگاه، بتوان رشد یک گروه را در فضایی ناامیدکننده تا حدی توجیه کرد؛ اگر گروه «پتروشیمی ها» همزمان با اوج بازار و ترقی تقریباً بلااستثنای تمامی سهم ها، از سال ۸۲ رشد را به گونه ای آغاز می کند که اندک اندک، گوی رقابت را از گروه های دیگر می رباید و در تابستان ۸۳، نقل یکه تاز محافل بورسی می شود، معدنی ها نیز با صعودی دوشادوش دیگر سهم ها در دوران اوج، پیشتازی را به زمانی موکول کردند که دیگران از نفس افتاده باشند.

تحلیل

■ کاشی و سرامیک؛ در حاشیه

جدول «کمترین نسبت P/E» از آن جهت مدنظر فعالان بازار بورس قرار دارد که شرکت های حاضر در آن به نوعی امکان رشد را با توجه به نسبت پایین قیمت به درآمد پیش بینی شده، دارا هستند، هر چند تحلیل نسبت P/E کار چندان آسانی نیست و لزوماً کمترین آن به معنای وجود موقعیت رشد نیست، اما جدول مذکور این روزها سهمی از یک گروه کاملاً در حاشیه بورسی را در صدر خود می بیند آن هم با نسبتی که حتی در این شرایط رکود نیز، باور نکردنی می نماید، «کاشی اصفهان» با P/E به میزان ۱/۹۷ تنها سهمی بود که در روز دوشنبه ۱۱ اردیبهشت ماه با رقمی کمتر از دو برای این نسبت شگفتی آفرین می نماید. این در حالی است که در روزهای آفتابی بازار سهام نیز تعداد سهم هایی با نسبت های P/E کمتر از سه و حتی چهار به تعداد انگشتان دست ها نمی رسید. شاید آن تذکر در رابطه با تحلیل این نسبت در این جا نمود بیشتری یابد چون در روزهایی که هنوز بورس تا فاصله گرفتن از رکود راه طولانی در پیش دارد ولی فضا برای نوسان گیران اندکی مساعد شده است، «کاشی اصفهان» با این وضعیت توجه خاصی را برنمی انگیزد. این واقعه به طور یقین ریشه در مسائل اساسی تری چون اوضاع کلی صنعت «کاشی و سرامیک» کشور دارد. صنعتی که با مازاد عرضه زیادی مواجه است در حالی که حتی بسیاری از ظرفیت های نصب شده مورد استفاده قرار نمی گیرد. صنعتی که افزون بر ۴۰۰ میلیون یورو از محل صندوق ذخیره ارزی برای آن سرمایه گذاری شده است اما در مقابل محصولات مشابه خارجی به فرار از پرداخت سود بازرگانی از طریق کم اظهاری به راحتی وارد کشور می شود مثلاً محصولات بی کیفیت چینی که با یک سوم قیمت داخلی وارد می شود. حتی با فرض اینکه روزی مرزهای کشور در صورت پیوستن به WTO برای کالاهای خارجی باز خواهد شد، حضور رقبای خارجی فراوان با محصولات «کاشی و سرامیک» با قیمت تمام شده پایین بازار کشور را از دست شرکت های داخلی خارج خواهد کرد و امکان حذف این صنعت را فراهم خواهد آورد. شاید آینده نگری پایین مسئولان وزارت صنایع که با احداث واحدهای بسیاری در این صنعت موافقت کردند، موجب این وضعیت در این صنعت شده باشد و تدابیر جدیدی که اتخاذ کرده اند مانند مشروط نمودن ارائه مجوز تنها به تاسیس کارخانه هایی که محصول جدیدی را روانه بازار می کنند یا برای فعالیت صادراتی برنامه ریزی کرده اند، چندان درمان درد نباشد.

خبرها

بی اثری بورس نفت بر سایر بورس ها

ایسنا: رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به این که بورس نفت، گاز و کالای پتروشیمی در مرحله اول کالاهای پتروشیمی را مورد مبادله قرار خواهد داد، اظهار کرد: در مراحل بعدی سایر کالاها وارد خواهند شد، بنابراین در مرحله اول این بورس شبیه بورس های کالایی دیگری است که در کشور راه اندازی شده است. به دلیل استقلال این بورس تاسیس آن اثری بر سایر بورس ها ندارد.

قفل شدید منابع بانک ها

ایسنا: در حال حاضر بسیاری از بخش های اقتصادی با کمبود نقدینگی مواجه اند و کاهش نرخ سود بانکی راهگشای حل این مشکلات نیست چراکه چند مشکل را همزمان نمی توان در اقتصاد حل کرد. احمد مجتهد رئیس پژوهشکده پولی و بانکی با بیان اینکه تاکنون سابقه نداشته است که اختیار تعیین نرخ سود بانکی که یکی از وظایف شورای پول و اعتبار است در دست قوه مقننه باشد، گفت: اگر بدین ترتیب بود قیمت سیب زمینی و خیار را نیز باید مجلس تعیین می کرد، توصیه می شود که مجلس به جای صرف وقت خود برای این تصمیمات به قانون گذاری بپردازد. به گفته او نحوه نگرش نمایندگان مجلس برای کاهش نرخ سود بانکی حمایت از یک گروه خاص تولیدکنندگان بزرگ است که به علت مصوبه مجلس سود برده و سایر سپرده گذاران میلیون ها تومان ضرر کنند. وی با بیان اینکه در حال حاضر درآمد بانک ها کاهش یافته و این امر نقطه ابهامی ایجاد کرده که تکلیف بانک های دولتی و خصوصی در این راستا روشن نیست، متذکر شد: از نظر بانکداری اسلامی تعیین نرخ سود بانکی درست نبوده بدین ترتیب بود که عقود مبادله ای و مشارکتی ایجاد شد چراکه این اقدام خلاف رسالت بانک ها است. مجتهد با بیان اینکه کاهش نرخ سود تسهیلات بانک ها باعث افزایش یارانه دولت می شود، تصریح کرد: در حال حاضر ۳۰درصد بودجه دولت به پرداخت یارانه تخصیص یافته که پرداخت یارانه به سیستم بانکی را نیز باید به این رقم اضافه کرد.

پارسال بانک ها در وضعیت قرمز بودند

ایسنا: جریمه پرداختی تعدادی از بانک ها در پایان سال ۸۴ از سودهای کسب شده آنها بیشتر بود. محمود بهمنی عضو هیات مدیره بانک ملی با اشاره به اعطای یارانه به سیستم بانکی در راستای کاهش ۲۰درصدی تسهیلات تکلیفی گفت: نه تنها تسهیلات تکلیفی ۲۰درصد کاهش نیافت بلکه طی ماه های گذشته سیستم بانکی با افزایش تسهیلات تکلیفی نیز مواجه شد. به گفته او کاهش دو درصدی نرخ سود تسهیلات نشان می دهد که واحدهای کوچک و زودبازده منتظر کاهش این مبلغ بوده اند و بدون آن قادر به ادامه حیات نیستند در حالی که چنین نیست و مشکل صنعت کشور نقدینگی و نه نرخ سود بانکی است. او تصریح کرد: واحدهای کوچک و متوسط تسهیلات را برای افزایش ظرفیت و نه ادامه حیات می گیرند، رسیدگی به واحدهای کوچک باعث می شود که واحدهای بزرگ نادیده گرفته شده و آنها به سمت تعدیل نیرو می روند. وی در ادامه سخنان خود به قرار گرفتن وضعیت برخی بانک ها در پایان سال ۸۴ در حالت قرمز اشاره کرد و افزود: در این حالت بسیاری از بانک ها مجبور به پرداخت جریمه شدند به طوری که یکی از بانک ها میزان جریمه پرداختی اش بالاتر از سود به دست آمده اش بود.

تأسف از کاهش دستوری